

YURT DIŞI YATIRIMLAR İŐ KONSEYİ

TÜRKİYE'DEKİ START UP GİRİŞİMLERİNİN GLOBALLEŞME POTANSİYELİ

30 Haziran 2021

YURT DIŞI YATIRIMLAR İŐ KONSEYİ

TÜRKİYE'DEKİ START UP GİRİŞİMLERİNİN GLOBALLEŞME POTANSİYELİ

30 Haziran 2021

Moderatör

- **ABDULLAH ÇEREKÇİ**
DEİK YURT DIŞI YATIRIMLAR İŐ KONSEYİ BAKANI

Panelistler

- **METİN SALT**
Vestel Ventures / Genel Müdür
- **ELİF KOŞOK**
*TÜBİTAK / Girişim Sermayesi Fonlama Grubu
Yönetim Kurulu Koordinatörü*
- **ARDA KÖTERİN**
Insider / Co-founder & VP of Partner Success
- **MUSTAFA YILDIZ**
BİST / Özel Pazar Direktörü
- **SADIK ÜNLÜ**
WeWALK / Co-Founder & CEO

Kayıt Yapan Toplam Katılımcı Sayısı: 186

TOPLANTI NOTU

DEİK Yurt Dışı Yatırımlar İş Konseyi Başkanı Abdullah Çerekçi moderatörlüğünde, Vestel Ventures Genel Müdürü Metin Salt, TÜBİTAK Girişim Sermayesi Fonlama Grubu Yönetim Kurulu Koordinatörü Elif Koşok, Insider Kurucu Ortağı Arda Köterin, BİST Özel Pazar Direktörü Mustafa Yıldız ve WeWALK Kurucu Ortak ve CEO's Sadık Ünlü katılımlarıyla "Türkiye'deki Start Up Girişimlerinin Globalleşme Potansiyeli" video-konferansı 30 Haziran 2021 tarihinde gerçekleştirildi.

ABDULLAH ÇEREKÇİ

DEİK Yurt Dışı Yatırımlar İş Konseyi Başkanı

DEİK Yurt Dışı Yatırımlar İş Konseyi Başkanı Abdullah Çerekçi etkinliğin amacının Türkiye girişimcilik ekosistemindeki şirketlerin yurt dışına açılması ve bu süreci anlamak olduğunu belirtti. Bu bağlamda bugünü değerlendirmek, paydaşlara düşenleri öğrenmek ve halihazırda neler yapıldığından bahsedilmek üzere yapılan etkinlikte Çerekçi, Türk girişimlerinin yurt dışına çıkış hikayeleri, girişimlere verilen kamu destekleri, girişimlerde Kurumsal Girişim Sermayelerinin rolü ve Türk girişimlerinin global yatırımcılarla buluşabilmesi için alternatif platformlar konularına değinileceğini iletti. Soru cevap şeklinde yürütülen etkinlikte konuşmacılar Abdullah Çerekçi'nin sorularına yanıt verdi.

METİN SALT

Vestel Ventures | Genel Müdür

Vestel Ventures Genel Müdürü Metin Salt, şirketler adına tarama yaparken sadece Türkiye ile sınırlı kalmanın mümkün olmadığını bu nedenle Vestel Ventures olarak Türkiye'ye ek olarak farklı ülkelerin girişimcilik ekosistemi ile de iş yaptıklarını belirtti. Salt, Türkiye ekosistemi ile Amerika, Almanya gibi ekosistemleri karşılaştıracak olursak olgunluk ve yatırım büyüklüğü olarak bakıldığında Türkiye'nin orta seviyede olduğunu ve ülkemizde yurt dışı yatırımların tekrar hareketlenmeye başladığını vurguladı. Bunlara ek olarak toplantıda yatırım çıkış zamanlamasının (EXIT) önemine değinilirken bazı şirketlerin IPO (Initial Public Offering) yoluna girdiğinden bahsedildi. Salt, ayrıca Corporate Venture Capital yani yetenek ve inovasyon adına küçük şirketlerin büyük şirketler tarafından satın alınmasının Türkiye'de gitgide arttığını ekledi.

Start-up'ların yatırım açısından kurumsal şirketlerin desteğine ihtiyacı olduğunu vurgulayan Salt, "iyi bir kurum yatırım yaptığı start-up'ın müşterisi olmalı teknik ve pazar desteği sağlamalı, finansal açıdan yardımcı olmalı" diye ekledi. Buna ek olarak yatırımcıların start-up'ların ilk pazardaki satışlarını referans alarak yatırım yapıp yapmamaya karar verdikleri için ilk pazarın dikkatli seçilmesi gerektiği tavsiyesini verdi. Fakat start-up'ların ne kadar yatırımcıya ihtiyacı varsa kurumların da o kadar start-up'lara ihtiyacı olduğunu belirten Salt, "Girişimler sayesinde kurumlar bilmedikleri alanları öğrenip yeni sektörlere açılabilir" dedi. Bazı kurumsal şirketler yatırım yapacakları girişimleri kendi mevcut işlerine yakın alanlarda stratejik gördükleri için seçseler de kesinlikle başka alanlara da yönelmeleri gerektiğini ve bilmedikleri alanları öğrenmenin en iyi yönteminin de start-up'lara yatırım yapmak olduğunu belirtti.

ELİF KOŞOK

**TÜBİTAK | Girişim Sermayesi Fonlama
Grubu Yönetim Kurulu Koordinatörü**

TÜBİTAK Girişim Sermayesi Fonlama Grubu Yönetim Kurulu Koordinatörü Elif Koşok, TÜBİTAK'ın ülkemizdeki bütün araştırma geliştirme faaliyetlerini akademiden özel sektöre her alanda desteklediğini belirtti. Özel sektörün en çok desteklendiği TÜBİTAK bölümünün Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı (TEYDEB) olduğunu ifade eden Koşok, 15 programı olan TEYDEB'e son 15 yıl içerisinde yaklaşık 47 bin proje başvurusu olduğunu ve bunların 24 binine toplam 15 milyar TL değerinde destek sağlandığını ve bunun karşılığında 24 milyar TL değerinde bir AR-GE hacmi yaratıldığını kaydetti. Bu desteklerin %31'i bilgi ve iletişim teknolojilerine, %16'sı otomotiv sektörüne, %12'si ise makine ve imalat teknolojileri sektörüne ayrıldığını belirtti.

Koşok, bir başka destek olan ve girişimcilik ekosisteminde lokomotif görevi gören ve üç aşamalı olan girişimcileri, girişimcilerin başvurularını hazırlayan uygulayıcı kuruluşları ve bu girişimlerin ticarileşmesine hizmet eden mentor ara yüzleri destekleyen BİGG desteğine değindi. BİGG desteğinin ilk aşamasında ülke uygulayıcı kuruluşlar ülke çapındaki iş fikirlerini toplayıp piyasaya uygun iş planlarına dönüştürmektedirler. Daha sonra süzgeçten geçirilen bu planlar TÜBİTAK'a iletilmektedir. TÜBİTAK ise bu iş planları arasında seçim yaparak şirketleşmeye hak kazananları duyurup 200 bin TL'ye kadar hibe desteği sağlamaktadır. Koşok, "Başarılı olan ve AR-GE çalışmalarını sürdürmek isteyen girişimlere üçüncü aşamada ek 600 bin TL'ye kadar bir destek sağlanabilmektedir" dedi. İstatistiklerden bahseden Koşok, geçtiğimiz yıllarda BİGG Programı için toplam 33 bin fikrin uygulayıcı kuruluşlar tarafında süzgeçten geçirilip 4055'ini TÜBİTAK'a ilettiğini ve TÜBİTAK'ın bunların arasında seçim yapıp 1519 tekno girişim firması kurulmasını sağladığını ifade etti. Bu desteklerin %37'si iletişim ve

sayısal dönüşüm projelerine, %26'sı sağlıklı iyi yaşam projelerine ve %16'sı ise akıllı üretim teknolojilerine verildiğini belirtti.

Ülke çapında 64 uygulayıcı kuruluş olduğunu işaret eden Koşok, bu kuruluşların sadece üniversite ve tekno-parklardan ibaret olmadığını, bu uygulayıcı kuruluşların arasında Arçelik gibi şirketlerin, TEB, ALBARAKA Türk gibi bankaların da yer aldığını belirtti. Bu portföyü genişletmek ve farklı sektörlerden yeni uygulayıcı kuruluşlar edinmek istediklerini vurgulayan Koşok, TÜBİTAK'ın büyük firmaların start-up'lar ile tanışmalarına ve onlardan ilk alışverişlerini yapmalarına yardımcı olacak sipariş ARGE programından bahsetti. Müşteri kuruluş ile tedarikçi olan start-up'ı bir araya getiren bu programda hibe desteklerinin mevcut olduğunun altını çizdi.

Elif Koşok, geçen sene dünyada 300 milyar ABD doları üzerinde girişim sermayesi yatırımı gerçekleştiğini ve ülkemizde bu rakamın yalnızca 139 milyon ABD doları olduğunu belirtti. ABD'de kişi başına düşen girişim sermayesi 282, İsveç'te 264, İngiltere'de ise 130 ABD doları olduğunu fakat Türkiye'de bu tutarın 1,5 ABD doları seviyesinde kaldığını paylaştı. Bu sebeple ülkemizdeki hem girişim sermayesi fonlarının sayısını hem de teknolojiye yapılan yatırım tutarlarını artırmak amacıyla hazine ve maliye bakanlığı ile Tech-InvesTR programının oluşturulduğunu paylaşan Koşok, program için onay alınan 5 fonun 4'ünün kurulduğunu belirtti. Program kapsamında TÜBİTAK 27 milyon liralık bir katkı sağlarken Hazine ve Maliye Bakanlığı 350 milyon TL'ye yakın bir kaynak aktaracağını, ulusal ve uluslararası yatırımcıların taahhüt ettiği tutarlarla birlikte 1.7 milyar liralık fon ülkemizde önümüzdeki yıllarda teknoloji tabanlı girişimlere yatırım yapmak üzere aktive edilmiş olacağını paylaştı. Önümüzdeki 5 yıl içerisinde yaklaşık 150 tane teknoloji tabanlı girişime yatırım yapılması beklenen programdaki ikisi yurt dışında kurulu olan fonlara, Avrupa İnovasyon Fonu (EIF)'nin 30 milyon Avro değerinde katkıda bulunduğunu belirten Koşok, 3. Fona 15 milyon Avro değerinde katkı sağlamak amacı ile EIF ile görüşmelerin devam ettiği belirtti. Bunun gerçekleşmesi halinde TÜBİTAK'ın katkısının 17 katı kadar kaynak yurt dışından ülkemize getirilmiş olacak diye ekleyen Koşok, yatırımlara başlayan 4 fon bugüne kadar 23 teknoloji tabanlı girişime toplamda 25 milyon Avro değerinde yatırım gerçekleştiğini ifade etti.

MUSTAFA YILDIZ

BİST | Özel Pazar Direktörü

BİST Özel Pazar Direktörü Mustafa Yıldız, Borsa İstanbul olarak girişimcilik ekosistemine yönelik çalışmalarda bir kâr amacı gütmediklerini, tamamen amacın sektörü desteklemek, sektördeki farkındalığı artırmak, girişimlere yeni yatırımlar bulmak, yatırımcı profilini genişletebilmek olduğunu işaret etti. Özel Pazar adı altında yürütülen ve şimdiye kadar 11 milyon ABD doları değerinde 14 tane anlaşma imzalanan platformdan bahseden Yıldız bu programın yatırımcılarla girişimcileri bir araya getiren ve anlaşma sağlanması halinde yatırım yapılan bir platform olduğunu açıkladı. Yıldız, ikinci olarak Borsa İstanbul şirketlerinden biri olan MKK'nın (Merkezi Kayıt Kuruluşu) yürüttüğü projede "seed" aşamasındaki girişimlerin paylarının izlendiği Kitle Fonlaması Sistemi'ni anlattı. Söz konusu sistemin altyapısı sayesinde şu an gündemlerinde Girişim Sermayesi Platformu olduğundan bahseden Yıldız, bu yeni platformun kar odaklı bir yapı olmayacağını, girişim şirketlerinin fonlanmasını amaçladığını ve yatırım çıkışını mümkün kılacağını ifade etti.

Yıldız, sermaye piyasalarının derinleşme göstergeleri olan pazar değerinin GSYH'ye oranı, halka açıklık oranı gibi oranlara baktığımız zaman Türkiye'nin yüksek potansiyel içeren ama geride kalmış bir ülke olduğunu belirtti. Yıldız, yeterince derinleşmemiş sermaye piyasalarının varlığı, %20 seviyelerinde seyreden pazar değerinin GSYH'ye oranı, %40 civarında olan halka açıklık oranı ile Türkiye %100'ü geçmiş oranlara sahip gelişmiş ülkelerin çok arkasında kaldığını işaret etti. Nitelikli yatırımcıların oluşması gerektiğini vurgulayan Yıldız, Borsa İstanbul'un girişim şirketlerinin şeffaflığını, kamu ile bilgi paylaşımını, halka ilişkilerin artmasını ve kurumsal yapıların daha da güçlenmesini sağlamak için çalıştığını ve yabancı yatırımcıların Borsa İstanbul aracılığı ile girişimcilerle daha çok temas kurması için çabaladıklarını söyledi.

ARDA KÖTERİN

Insider | Co-founder & VP of
Partner Success

Insider Kurucu Ortağı Arda Köterin, Insider şirketinin 12 sene önce ticaret ve pazarlama çözümleri için kurulduğunu daha sonra e-ticaretteki ciddi yükseliş ile bu alana yenilikçi anlamda katkı sağlayacak çözümler üzerine odaklandıklarını anlattı. Rekabetin az olduğu ve hızlı ilerleyebilecekleri pazarları seçtiklerini belirten Köterin, pazar olarak yeniliğe tepki verme hızı en kısa olan yerlere odaklandıklarını ifade etti. Bu sebeple ilk başta Rusya ve Dubai'ye daha sonra da Singapur'a açılan şirket müşteri başarısı sayesinde Japonya, Kore, Avustralya, Tayland gibi ülkelere yöneldi. Köterin, bir hizmet olarak yatırım satın alabildiğiniz teknolojiler açısından ABD'nin dünyada çok büyük bir ezici gücü olmasına rağmen Insider'ın bir başarı hikayesine dönüştüğünü ifade etti. Trendlerin çok hızlı değiştiği dünyada müşterilere çözümler üretebilen Insider'ın daha da büyüdüğünü görüyoruz.

Yurt dışına açılma sürecinde belirlenen ülkelere ofisler açtıklarını belirten Köterin, şirketlerin bu yolu seçmek zorunda olmadığından ve isterlerse sabit maliyetsiz yurt dışına açılacaklarının belirtti. Fakat bu süreçte sürdürülebilirlik ve söz konusu pazara tutunacak etmenleri sağlamanın, nitelikli ve doğru bakış açısına sahip çalışanların işe alımının kritik olduğunu belirten Köterin, müşteri odaklı olmanın değerlendirilmesi gerektiğini işaret etti.

SADIK ÜNLÜ

WeWALK | Co-Founder & CEO

Görme engelliler için geliştirilmiş akıllı baston markası WeWALK Kurucu Ortağı Sadık Ünlü, çok uzun yıllar engellilerle sahada projeler yaptıklarından ve şirketin 15 yıllık bir birikimin sonucu doğduğundan bahsetti. Ünlü, "Vestel Ventures'un yatırım desteği ile hayata geçirilen şirket 59 ülkede kullanılmakta ve Microsoft'tan Imperial College London'a birçok saygın kuruluş ile ARGE çalışmaları yapmaktadır" dedi.

WeWALK Thomas Edison Vakfı tarafından Edison ödülüne layık görüldü, TIME dergisi tarafından 2019 yılının en iyi icatlarından birisi olarak seçildi. İlk kullanıcılarının Amerika'da olduğunu belirten Sadık Ünlü, Indiegogo kampanyasında da yer aldıklarını ifade etti. Türkiye'de engellilerin olduğu networkte birebir bulunma fırsatlarının olması ve Vestel ile yerli üretim yapıp buradaki mühendisler ile çalışıyor ve fikir üretiyor olmaları Türk ekosisteminde bulunma avantajları arasında yer aldığını dile getirdi. Aynı zamanda Insider'ın kendileriyle know how paylaşımı ekosistemi desteklediğini ve kendilerinin de yeni start-up'lara bu desteği sağlamak istediklerini ifade etti.

YURT DIŞI YATIRIMLAR İŐ KONSEYİ

**TÜRKİYE'DEKİ START
UP GİRİŞİMLERİNİN
GLOBALLEŞME
POTANSİYELİ**

ABDULLAH ÇEREKÇİ

İő Konseyi Başkanı

BARKAN ÖZGÜR

Genel Sekreter Yardımcısı

BARIŐ SAZAK

Sektörel İő Konseyleri Direktörü (V.)

DİLARA BERKSUN

İő Konseyi Koordinatör Yardımcısı

**Kayıt linki için lütfen
tıklayınız.**

**DEİK üyeliğı için lütfen
tıklayınız.**

